

Ročná správa o nezrovnalostiach za rok 2022

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK	2
ZHRNUTIE	4
ÚVOD	6
1 DEFINÍCIE	8
2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	10
2.1 Tradičné vlastné zdroje.....	10
3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	13
3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK.....	13
3.2 Kohézna politika za rok 2022.....	14
3.2.1 Predvstupové fondy.....	14
3.2.2 Programové obdobie 2004 - 2006.....	14
3.2.3 Programové obdobie 2007 - 2013.....	15
3.2.4 Programové obdobie 2014 – 2020.....	18
3.2.5 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19 a Plán obnovy a odolnosti SR.....	22
3.3 Spoločná poľnohospodárska politika za rok 2022.....	23
3.3.1 Programové obdobie 2004 - 2006.....	24
3.3.2 Programové obdobie 2007 - 2013.....	24
3.3.3 Programové obdobie 2014 - 2020 + roky 2021 a 2022.....	25
ZÁVER	28

ZOZNAM SKRATIEK

AIRR	-	Amount irrecoverable (Suma nevyožiteľná)
AMIF	-	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
CO	-	Certifikačný orgán (MF SR)
CÚ	-	Colný úrad
ČŠ	-	Členský štát
EDA	-	Európsky dvor audítorov
EDES	-	Systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia
EK	-	Európska komisia
EFRH	-	Európsky fond pre rybné hospodárstvo (PO 2007 - 2013)
EFRR	-	Európsky fond regionálneho rozvoja
ENRF	-	Európsky námorný a rybársky fond (PO 2014 - 2020)
EPFRV	-	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (PO 2014 - 2020)
EPZF	-	Európsky poľnohospodársky záručný fond
ESF	-	Európsky sociálny fond
EŠIF	-	Európske štrukturálne a investičné fondy
EURI	-	European Union Recovery Instrument (Nástroj EÚ na obnovu)
EUROPOL	-	Európsky policajný úrad
EÚ	-	Európska únia
FEAD	-	Fond Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
FR SR	-	Finančné riaditeľstvo SR
FS SR	-	Finančná správa SR
HND	-	Hrubý národný dôchodok
IMS	-	Irregularity Management System (Systém riadenia nezrovnalostí)
Interreg V-A SK-AT	-	Interreg V-A Slovenská republika - Rakúsko
Interreg V-A SK-CZ	-	Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika
IROP	-	Integrovaný regionálny operačný program
IS	-	Informačné systémy
KF	-	Kohézny fond
KÚFS	-	Kriminálny úrad finančnej správy
MF SR	-	Ministerstvo financií SR
MPaRV SR	-	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NAKA	-	Národná kriminálna agentúra
NFP	-	Nenávratný finančný príspevok
NGEU	-	NextGenerationEU
NIKA	-	Národná implementačná a koordinačná autorita
NZR	-	Nezrovnalosť
OČTK	-	Orgány činné v trestnom konaní
OdVK BA	-	Oddelenie vnútornej kontroly Bratislava
OdVK BB	-	Oddelenie vnútornej kontroly Banská Bystrica
OFZ EÚ v SR	-	Ochrana finančných záujmov EÚ v SR
OKpPaTVZ	-	Oddelenie kontrol po prepustení a TVZ
OLAF EK	-	Európsky úrad pre boj proti podvodom
ONÚ OLAF	-	Odbor Národný úrad pre OLAF
OP	-	Operačný program
OP BK	-	Operačný program Bratislavský kraj
OP D	-	Operačný program Doprava

OP EVS	-	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	-	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OPIS	-	Operačný program Informatizácia spoločnosti
OP KaHR	-	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP KŽP	-	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP LZ	-	Operačný program Ľudské zdroje
OP RH	-	Operačný program Rybné hospodárstvo
OP TP	-	Operačný program Technická pomoc
OP V	-	Operačný program Vzdelávanie
OP VaI	-	Operačný program Výskum a inovácie
OP VaV	-	Operačný program Výskum a vývoj
OP Z	-	Operačný program Zdravotníctvo
OP ZaSI	-	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OP ŽP	-	Operačný program Životné prostredie
PCS SR-ČR	-	Program cezhraničnej spolupráce SR - Česká republika
PO	-	Programové obdobie
PPA	-	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	-	Program rozvoja vidieka
RO	-	Riadiaci orgán
ROP	-	Regionálny operačný program
RSoN	-	Ročná správa o nezrovnalostiach
SIEA	-	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO/SORO	-	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SOP LZ	-	Sektorový operačný program Ľudské zdroje
SOP PaS	-	Sektorový operačný program Priemysel a Služby
SoZN	-	Správa o zistenej nezrovnalosti
SPP	-	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	-	Slovenská republika
ŠR	-	Štátny rozpočet
T	-	Typ nezrovnalosti
TVZ	-	Tradičné vlastné zdroje
ÚV SR	-	Úrad vlády SR
ÚVA	-	Úrad vládneho auditu
ZFEÚ	-	Zmluva o fungovaní Európskej únie

ZHRNUTIE

RSoN obsahuje informácie o všetkých nezrovnalostiach zaevidovaných v roku 2022¹ do systému EK, IMS, ktorý slúži na evidenciu a reportovanie nezrovnalostí na EK. **RSoN** obsahuje kvantitatívne zhodnotenie nezrovnalostí za jednotlivé PO a OP. RSoN slúži na porovnanie SR s ostatnými štátmi EÚ, prípadne na identifikáciu problémov v oblasti nezrovnalostí.

Téma nezrovnalostí, ktorá je spracovaná v tejto správe, sa týka tak príjmovej, ako aj výdavkovej časti rozpočtu EÚ. V roku 2022 bolo na **príjmovej strane** rozpočtu EÚ oznámených spolu 6 prípadov nezrovnalostí za TVZ, ktoré predstavovali sumu vyše **435 tis. EUR** (v roku 2021 to bolo 8 prípadov v celkovej sume vyše 884 tis. EUR). Na odhalení najväčšieho počtu nezrovnalostí sa v roku 2022 podieľal Colný úrad Žilina. Celkovo je od vstupu Slovenska do EÚ naďalej otvorených 6 prípadov v súhrnnej hodnote vyše 1,5 mil. EUR.

Čo sa týka **výdavkovej časti rozpočtu EÚ**, všetky programy za skrátené **PO 2004 - 2006** sú už uzatvorené, s výnimkou SOP PaS. Ojedinele sa vyskytne ešte aj v týchto OP nová nezrovnalosť (v roku 2022 však nebol zaevidovaný ani jeden nový prípad), prípadne aktualizácia už zaevidovanej nezrovnalosti v IMS. Otvorených zostáva naďalej 37 prípadov so zostatkovou sumou takmer 3,6 mil. EUR za zdroj EÚ. V tejto fáze prebieha vymáhanie veľmi pomaly a v nízkych čiastkach. Čo sa týka SPP, aktuálne je otvorených ešte 7 prípadov so zostatkovou sumou takmer 780 tis. EUR.

Aj keď je **PO 2007 - 2013** už ukončené, v roku 2022 bolo v IMS vytvorených v rámci štrukturálnych fondov a KF 26 iniciálnych prípadov (otvorených k termínu generovania dátových exportov z IMS) v celkovej sume približne 26 mil. EUR. Najväčší počet iniciálnych hlásení bol z hľadiska početnosti evidovaný za OP KaHR (12) v celkovej sume približne 5,5 mil. EUR. Vo finančnom vyčíslení dominoval OP VaV v celkovom finančnom objeme za vyše 13 mil. EUR. V tomto roku bolo spolu vrátených približne 22,5 mil. EUR, čo je výrazný pokles vo vymáhaní finančných prostriedkov voči roku 2021. V IMS je k 10. máju 2023 otvorených za celé PO ešte 474 prípadov s celkovou zostatkovou sumou približne 318 mil. EUR. V roku 2022 boli v rámci SPP za PO 2007 - 2013 v IMS evidované iba dve iniciálne hlásenia za PRV v celkovom objeme takmer 56 tis. EUR. Oba prípady boli nepodvodné. Aktuálne je v IMS otvorených za celé PO v rámci SPP ešte 93 prípadov so zostatkovou sumou vyše 20 mil. EUR.

V **PO 2014 - 2020** je v IMS za rok 2022 najvyšší počet iniciálnych hlásení evidovaný za OP II. Vo finančnom vyčíslení tiež dominoval OP II so sumou viac ako 54,5 mil. EUR, čo predstavuje až 48 % celkového objemu nahlásených iniciálnych nezrovnalostí. Celkový počet iniciálnych prípadov nahlásených do IMS za rok 2022 v oblasti poľnohospodárskej politiky, ktoré sú aktuálne aj otvorené, bol 40, a to v celkovej sume vyše 11 mil. EUR. Čo sa týka kvalifikácie iniciálnych prípadov v roku 2022

¹ Harmonogram oznamovania nezrovnalostí sa stanovuje napr. v čl. 2 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond a Európsky námorný a rybársky fond, 2015/1975 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Európsky poľnohospodársky záručný fond a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, 2015/1976 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby a 2015/1977 z 8. júla 2015, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 514/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokiaľ ide o Fond pre azyl, migráciu a integráciu, a o nástroj pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia.

bolo v rámci SPP PO 2014 - 2020 v IMS nahlásených 35 nepodvodných nezrovnalostí, dve podvodné hlásenia a tri prípady preukázaného podvodu.

Každý OP je špecifický z hľadiska štruktúry a finančného rámca jednotlivých implementovaných projektov. Niektoré OP implementujú nižší počet projektov s vysokou finančnou alokáciou na jeden projekt, iné OP implementujú vysoký počet projektov s menšou finančnou alokáciou na jeden projekt. Táto skutočnosť ovplyvňuje či už početnosť alebo výšku jednotlivých hlásení/nezrovnalostí evidovaných v IMS vo väzbe na dotknutý OP.

Úvod

EÚ je jedinečnou hospodárskou a politickou úniou 27 európskych krajín, v rámci ktorých vykonáva svoje právomoci v oblastiach zabezpečenia stability, rastu a prosperity a prispieva k nárastu životnej úrovne jej občanov. Opatrenia v oblasti hospodárskej politiky realizuje predovšetkým prostredníctvom svojho rozpočtu, ktorý spravuje EK, a to formou priameho/nepriameho alebo zdieľaného riadenia. Podstatou zdieľaného riadenia rozpočtu EÚ je, že EK má možnosť spravovať svoje prostriedky prostredníctvom orgánov ČŠ. V podmienkach SR prebieha touto formou transfer finančných prostriedkov z EŠIF². Okrem EŠIF sú v rámci zdieľaného riadenia poskytované finančné prostriedky EÚ aj z iných fondov, ako napríklad AMIF alebo FEAD.

Reakciou EÚ na výrazný pokles ekonomík členských krajín v dôsledku celosvetovej pandémie bolo schválenie dočasného nástroja obnovy, tzv. **NextGenerationEU** (ďalej „NGEU“). Ide o balík hospodárskej obnovy EÚ na podporu ČŠ, aby sa zotavili z pandémie COVID-19, najmä tých, ktoré boli obzvlášť ťažko zasiahnuté. Nástroj, ktorý bol schválený a prijatý v roku 2020 má hodnotu približne 750 mld. EUR.

Súčasťou NGEU je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, ktorého cieľom je okrem iného poskytnúť ČŠ finančnú podporu na dosiahnutie míľnikov a cieľov reforiem a investícií uvedených v ich plánoch obnovy a odolnosti. **Plán obnovy a odolnosti SR** je založený na prioritách, ktoré sa zameriavajú na riešenie kľúčových problémov ekonomiky SR a najdôležitejších spoločenských výziev. Uvoľnenie finančných prostriedkov v rámci Mechanizmu je podmienené uspokojivým splnením príslušných **míľnikov a cieľov**. EK má taktiež právomoc úmerne znížiť finančnú podporu pridelenú ČŠ. Môže tak urobiť v prípade závažných nezrovnalostí súvisiacich s podvodmi, korupciou, konfliktom záujmov alebo závažným porušením povinností, ako aj v prípadoch, keď ČŠ poskytnú nesprávne informácie o plnení míľnikov a cieľov. ČŠ musí taktiež poskytnúť EK uistenie, že prijal opatrenia na ochranu finančných záujmov EÚ.³

Ďalšou výzvou pre EÚ je vojenská **agresia Ruska voči Ukrajine**, ktorá sa začala 24. februára 2022. V jej dôsledku opustilo svoje domovy viac ako 10 mil. ľudí a až 4 mil. utiekli do zahraničia (vrátane SR). Celkovo je v rámci opatrení CARE⁴ na PO 2014 – 2020 potenciálne k dispozícii 17 mld. EUR a 17 mld. EUR na PO 2021 – 2027 v rámci pomoci FAST-CARE⁵. ČŠ tak môžu nevyčerpané fondy EÚ flexibilne presmerovať na núdzovú podporu pokrývajúcu základné potreby ľudí utekajúcich pred ruskou inváziou na Ukrajine. Fondy EÚ tak môžu využiť na služby, dočasné ubytovanie, dodávky potravín, zdravotnú starostlivosť a iné. EÚ v júni 2022 prijala historické rozhodnutie udeliť Ukrajine štatút kandidátskej krajiny na členstvo v EÚ.⁶

V zmysle čl. 310 a 325 ZFEÚ EÚ vyžaduje, aby ČŠ v úzkej spolupráci bojovali proti podvodom a akejkolvek nezákonnej činnosti poškodzujúcej finančné záujmy Únie a súčasne sú ČŠ povinné prijať rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodom poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodom poškodzujúcich ich vlastné finančné záujmy. ČŠ koordinujú svoju činnosť zameranú na ochranu finančných záujmov Únie proti podvodom s podporou EK vo vzájomnej úzkej a pravidelnej spolupráci.

Podľa čl. 2 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 sa pojem **finančné záujmy Únie** vzťahuje na príjmy, výdavky a majetok

² EFRR, ESF, KF, ENRF a EPFRV.

³ Zdroj: Preskúmanie EDA č. 01/2023: *Financovanie EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – Porovnávací analýza*, str. 45 a 74.

⁴ Tzv. „Akčnému plánu Kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe“.

⁵ Je podpora v rámci politiky súdržnosti pre územia a partnerov prijímajúcich ukrajinských utečencov.

⁶ Zdroj: <https://op.europa.eu/webpub/com/general-report-2022/sk/>.

v rámci rozpočtu EÚ, rozpočtov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr, ako aj rozpočtov, ktoré tieto subjekty riadia a monitorujú. Zároveň v zmysle čl. 2 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva **finančné záujmy Únie** znamenajú všetky príjmy, výdavky a aktíva, ktoré sú pokryté rozpočtami Únie, inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie zriadených v súlade so zmluvami, alebo rozpočty nimi priamo, alebo nepriamo spravované a kontrolované, ktoré sú nadobudnuté prostredníctvom týchto rozpočtov, alebo ktoré majú byť do týchto rozpočtov uhradené.

OFZ EÚ v SR predstavuje súbor procesov a opatrení ustanovujúcich pravidlá pre zabezpečenie efektívnosti a transparentnosti vytvárania zdrojov rozpočtu EÚ (poľnohospodárske poplatky, odvody z produkcie cukru, clá, zdroje založené na DPH, zdroje založené na HND), efektívnosti, účelnosti, účinnosti, hospodárnosti a transparentnosti nakladania s prostriedkami rozpočtu EÚ, rozpočtov ním spravovaných, ako aj nakladania s majetkom EÚ, jej inštitúcií a orgánov.

ÚV SR prostredníctvom ONÚ OLAF zabezpečuje a koordinuje ochranu finančných záujmov EÚ v SR. ONÚ OLAF v spolupráci s Pracovnou skupinou pre nezrovnalosti zriadenou pod Riadiacim výborom pre ochranu finančných záujmov EÚ v SR každoročne vypracúva v zmysle úlohy č. B.2 Uznesenia vlády SR č. 18 zo 7. januára 2015 k Národnej stratégii OFZ EÚ v SR (Národná stratégia), ako aj v zmysle úlohy č. II, časti 4.2.2 Trvalé úlohy v oblasti odhaľovania nezrovnalostí Národnej stratégie RSoN, ktorá je v zmysle vyššie citovaného uznesenia vlády SR predkladaná na rokovanie vlády ako informatívny materiál do konca júna nasledujúceho kalendárneho roka a následne je zverejnená na webovom sídle ONÚ OLAF www.olaf.vlada.gov.sk.

1 DEFINÍCIE

Nezrovnalosť

V nariadení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej len nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95) je pojem „nezrovnalosť“ vymedzený ako akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia konania hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je, alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev, alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev, alebo neoprávnenou výdavkovou položkou.⁷ Z tejto definície vychádzajú jednotlivé definície pre štrukturálne opatrenia, ako aj definície pre poľnohospodársku politiku.

V nariadení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 pre **PO 2007 - 2013** sa nezrovnalosť pre štrukturálne fondy a KF definuje ako: akékoľvek porušenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré vyplýva z konania, alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je, alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenou výdavkovou položkou. Pre poľnohospodárske fondy sa v nariadení Komisie (ES) č. 1848/2006 zo 14. decembra 2006 o nezrovnalostiach a vymáhaní súm neoprávnených vyplatených v súvislosti s financovaním Spoločnej poľnohospodárskej politiky, o organizácii informačného systému v tejto oblasti a o zrušení nariadenia (EHS) č. 595/91 pojem "nezrovnalosť" definuje odkazom na čl. 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95 a znamená akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, **dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev, alebo účtovaním neoprávnenej výdavkovej položky** v rámci rozpočtu Spoločenstva.⁸ Nariadenia EK (ES) definujú pojem nezrovnalosť aj pre PO 2004 - 2006.

Pre **PO 2014 - 2020** v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 je definíciou pojmu nezrovnalosť „akékoľvek porušenie práva Únie, alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania, alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom čoho je, **alebo by bol negatívny dopad na rozpočet Únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom**“.⁹

⁷ Pri definícii nezrovnalosti je nutné si uvedomiť, že suma nezrovnalosti je potenciálnou sumou a neviaže sa iba na reálne pochybenie, ale aj na také, ktoré by MOHLO mať za následok poškodenie rozpočtu EÚ. Nejde teda o reálny záväzok voči EK.

⁸ Obdobne platí aj pre PO 2014 – 2020, vid' nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

⁹ Rovnaké vymedzenie pojmu je uvedené v čl. 2 ods. 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby.

Kvalifikácia nezrovnalosti

Z dôvodu rozlíšenia typov nezrovnalostí boli v systéme IMS a následne aj v systémoch ITMS a ITMS2014+ zavedené nasledovné druhy kvalifikácie označujúce, o aký typ nezrovnalosti ide:

- SIG - sa nepredkladá EK. Signálom nezrovnalosti je informácia o výskyte nezrovnalosti získaná z akéhokoľvek zdroja, a to ešte pred posúdením tejto informácie relevantným subjektom. Vyskytuje sa na národnej úrovni;
- IRQ 0 - bez nezrovnalosti (napr. nepotvrdené podozrenie);
- IRQ 2 – nezrovnalosť;
- IRQ 3 - podozrenie z podvodu v zmysle Dohovoru;
- IRQ 5 - podvod (preukázaný podvod).

Podvodná nezrovnalosť

Pod pojmom podvodná nezrovnalosť sa rozumie nezrovnalosť, v rámci ktorej existuje podozrenie z podvodného správania, alebo bolo podvodné správanie aj preukázané (kvalifikácia IRQ 3 a IRQ 5). Konečné rozhodnutie o tom, či nezrovnalosť je v skutočnosti podvodom, prináleží príslušným orgánom činným v trestnom konaní a súdom daného ČŠ. To znamená, že prípád pôvodne oznámený ČŠ ako potenciálny podvod môžu OČTK a súde neskôr zamietnuť/zastaviť/oslobodiť spod obžaloby a pod.

Nepotvrdené podozrenie

Stav, kedy sa podozrenie vedúce k iniciálnej evidencii nezrovnalosti nepotvrdí.

Hlásenie v IMS

Predstavuje formu oznámenia prípadu nezrovnalosti EK prostredníctvom systému IMS.¹⁰ Dáta za fondy EÚ sú čerpané z národných evidenčných systémov, kam ich najčastejšie eviduje RO. Metodiku evidencie a spracovania SoZN v rámci EŠIF vypracováva CO MF SR.

¹⁰ V PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 existovala možnosť spájania viacerých nezrovnalostí do jedného hlásenia, pokiaľ sa nezrovnalosti týkali toho istého vecného zistenia, resp. tej istej nezrovnalosti a tie, ktoré sa týkajú toho istého projektu (operácie). V PO 2014 - 2020 už táto možnosť nie je. TVZ a SPP nezrovnalosti sa rovnako nespájajú do hlásení na EK.

2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

Prostriedky do rozpočtu EÚ plynú z vlastných zdrojov a ostatných príjmov. Vlastné zdroje EÚ sú príjmy pridelené EÚ s cieľom financovať jej rozpočet, t. j. automatický príjem do rozpočtu EÚ, bez potreby dodatočného súhlasu národných orgánov. Systém vlastných zdrojov EÚ je možné rozdeliť na tradičné vlastné zdroje (t. j. najmä clá), zdroje založené na dani z pridanej hodnoty a zdroje založené na HND.

2.1 Tradičné vlastné zdroje

TVZ sú jednou zo zložiek súčasného systému vlastných zdrojov EÚ všeobecného rozpočtu EÚ, ktorá predstavuje clá a poľnohospodárske poplatky.

Vstupom SR do EÚ vyplynula povinnosť odvádzať finančné prostriedky do všeobecného rozpočtu EÚ, tak ako všetkým ostatným ČŠ. FS SR sa zúčastňuje na tvorbe všeobecného rozpočtu EÚ odvodiť TVZ a je zodpovedná za výber TVZ.

Subjektmi zapojenými do systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ sú:

- ✓ MF SR;
- ✓ FR SR;
- ✓ CÚ - miestna a regionálna úroveň;
- ✓ kontrolné orgány:
 - FR SR, sekcia inšpekcie a vnútornej kontroly, odbor vnútornej kontroly, OdVK BA, OdVK BB;
 - KÚFS.

Nezrovnalosti v oblasti TVZ

Jedným z nástrojov, ako aj náležitou súčasťou fungovania systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ v SR, vrátane systému riadenia a ochrany TVZ v rámci FS SR, je kontrolná činnosť, ktorá spočíva najmä v prevencii, odhaľovaní a prešetrovaní podvodov a nezrovnalostí, odstraňovaní zistených nedostatkov a príčin ich vzniku.

FS SR eviduje nezrovnalosti zistené v oblasti TVZ v elektronickej forme (sieťovej aplikácii OWNRES).¹¹

Oznamuje sa každý prípad nezrovnalosti:

- ✓ súvisiaci s neobnovenou sumou vyššou ako 10 000,00 EUR a ktorý je zaevidovaný na účte „B“ v súlade s ustanovením čl. 6 ods. 3 druhý pododsek nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014 z 26. mája 2014 o metódach a postupe sprístupňovania TVZ;
- ✓ suma, ktorého bola okamžite obnovená a zaevidovaná na účte „A“ v súlade s ustanovením čl. 6 ods. 3 prvý pododsek nariadenia Rady (EÚ, Euratom) č. 609/2014 o metódach a postupe sprístupňovania TVZ;
- ✓ ktorý súvisí s prípadom pašovaného tovaru, v ktorom colný dlh zanikol v súlade s čl. 124 ods. 1 písm. e) Colného kódexu únie, pretože tovar, ktorý vstúpil na colné územie EÚ, bol zaistený a súčasne alebo následne zhabaný;

¹¹ Gestorom a zodpovedným subjektom tejto činnosti je OKpPaTVZ. Každý prípad oznámený v aplikácii OWNRES tvorí v tomto systéme samostatnú správu o nezrovnalosti. Pred zaslaním údajov vykonáva OKpPaTVZ kontrolu správnosti vzniknutého prípadu. Správa o nezrovnalosti sa využíva na oznámenie a aktualizáciu podrobných údajov týkajúcich sa prípadov nezrovnalostí v oblasti TVZ. Správa obsahuje tiež uskutočnené alebo plánované opatrenia zamerané na prevenciu proti opakovanému výskytu danej nezrovnalosti. Systém zasielania správ je povinný dodržiavať a uplatňovať každý ČŠ EÚ.

- ✓ ktorý súvisí s oznamovaním prípadov z kontrol po prepustení/auditov, pri ktorých celková výška cla z viacerých vyhlásení prevyšuje sumu 10 000,00 EUR.

Tabuľka č. 1 – Celkový prehľad nezrovnalostí v TVZ od vstupu SR do EÚ

v EUR

Rok	Počet oznámených prípadov nezrovnalostí	Suma v EUR
2004	3	318 119,00
2005	6	483 921,40
2006	24	2 226 089,19
2007	24	2 398 352,98
2008	11	829 914,82
2009	26	1 812 221,00
2010	15	2 027 843,00
2011	13	517 184,34
2012	20	1 603 010,00
2013	8	1 421 084,26
2014	34	1 965 332,38
2015	9	630 374,80
2016	11	384 149,71
2017	18	1 474 372,31
2018	14	593 005,21
2019	6	194 977,91
2020	10	378 132,60
2021	8	884 115,48
2022	6	435 742,29
Spolu	266	20 577 942,68

Zdroj: FR SR

Na odhalení najväčšieho počtu nezrovnalostí sa v roku 2022 podieľal Colný úrad Žilina. Tieto prípady spolu tvorili sumu TVZ vo výške 334 389,71 EUR. Colný úrad Žilina evidoval aj najvyššiu výšku TVZ v jednotlivom prípade v sume 321 215,93 EUR.

Celkovo je **od roku 2004 naďalej otvorených 6 prípadov** v sumárnej hodnote **1 578 293,07 EUR**.

Zo **6 prípadov oznámených nezrovnalostí TVZ v roku 2022** bolo 5 prípadov uzavretých, z toho jeden prípad bol uzatvorený až v roku 2023. Otvoreným zostal iba jeden prípad z Colného úradu Bratislava.

Inšpekcie TVZ vykonané EK

V dňoch 3. až 7. októbra 2022 uskutočnila EK v SR kontrolu TVZ, v súlade s ustanovením čl. 2 ods. 3 písm. d) a čl. 4 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/768 z 30. apríla 2021, ktorým sa stanovujú vykonávacie opatrenia týkajúce sa systému vlastných zdrojov Európskej únie a zrušuje nariadenie (EÚ, Euratom) č. 608/2014. Hlavným zameraním kontroly bol manažment antidumpingových a vyrovnávacích ciel a s tým súvisiace monitorovanie záznamov na účtoch A a B. Ďalej bola kontrola zameraná na manažment tvorby rizikových profilov a na súlad slovenských vnútroštátnych postupov s právnymi predpismi EÚ pri výkone kontrol po prepustení, ako aj v prípadoch vrátenia/odpustenia cla a prípady nezrovnalostí OWNRES. EK prostredníctvom listu č. ARES (2022) 8889839 z 11. decembra

2022 zaslala slovenským orgánom správu č. 22-23-1 o výsledkoch príslušnej inšpekcie, kde zároveň vyzvala slovenské orgány o zaslanie stanoviska k tejto správe najneskôr do troch mesiacov od jej doručenia. FR SR zaslalo EK požadované vyjadrenie listom č.136549/2023-2000105 zo dňa 17. marca 2023.

Okrem toho EK v roku 2022 zrealizovala pilotný projekt samostatnej inšpekcie na účte B a posúdila všetky otvorené prípady evidované k 31. decembru 2021 formou administratívneho auditu. K uvedenému dátumu bolo na účte B evidovaných 9 otvorených prípadov, ku ktorým slovenské orgány poskytli informácie. Na žiadosť EK boli e-mailom dňa 7. novembra 2022 po inšpekcii TVZ poskytnuté dodatočné informácie k prípadom v záujme vyvrátenia pochybností EK. V správe EK konštatovala absenciu včasných opatrení na zabezpečenie vymoženého colného dlhu v dvoch prípadoch, ako aj požiadala o dodatočné vysvetlenia. V súčasnosti sa čaká na odpoveď EK. K dvom prípadom na účte B posúdeným v rámci inšpekcie TVZ vyzvala EK slovenské orgány v správe na skoré sprístupnenie sumy 188 120,59 EUR do rozpočtu EÚ. V súčasnosti vykonávajú slovenské orgány úkony na účel sprístupnenia sumy TVZ k prípadom vo výške stanovených nárokov na vlastné zdroje EÚ v záujme zastavenia nárastu úrokov z omeškania.

Prevenčia

Na základe interných, externých a vlastných podnetov bolo v roku 2022 vypracovaných 16 analytických správ a rôznych operatívnych, hodnotiacich materiálov a štatistických podkladov, ktorých cieľom bolo navrhnuť opatrenia na identifikáciu, elimináciu, zabránenie a odhalenie rizík z pohľadu porušovania colných predpisov a daňových predpisov a zamedziť vzniku colných a daňových únikov. V roku 2022 boli spracované analytické správy najmä v oblastiach dovozov tovaru s deklarovanou krajinou pôvodu v Číne, Spojenom kráľovstve Veľkej Británie, Ruskej federácii, v oblasti obchádzania antidumpingových opatrení a taktiež v oblasti dovozu a vývozu tovarov v kontexte sankcií voči Ruskej federácii a Bielorusku v súvislosti so začatím vojnového konfliktu na Ukrajine.

Jedným zo základných nástrojov analýzy rizika, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou analytických skupín v ČŠ EÚ, sú rizikové profily, ktoré majú predovšetkým preventívny charakter a ich úlohou je zabrániť vzniku porušenia colných predpisov. **V roku 2022 vytvorilo FR SR 2 550 rizikových profilov.** Najvyšší počet rizikových profilov bol vytvorený na základe údajov prijatých z výmeny informácií medzi ČŠ (1 947) a vo vzťahu k nezákonnému dovozu a vývozu tovaru na hraniciach s Ukrajinou (124). Oblasťou s najvyšším výskytom odhalenia nezákonnej činnosti na základe rizikových profilov v pomere počet odhalených a hodnota tovaru bola oblasť nesprávneho zatriedenia tovaru s dopadom na výšku colnej sadzby. Oblasťou s celkovo najvyšším výskytom zistených nezrovnalostí na základe rizikových profilov bolo nesprávne vyplňovanie údajov v colných vyhláseniach pre eCommerce. Nosnou témou pri tvorbe rizikových profilov v roku 2022 boli sankčné opatrenia voči Rusku. Do rizikových profilov sa zapracovalo 9 balíkov sankčných opatrení v reakcii na inváziu Ruska na Ukrajinu a vytvorili sa ďalšie rizikové profily na zabránenie obchádzania týchto sankčných opatrení. Bolo ukončené testovanie modulu FRC (finančné kritériá rizík) a modul bol následne nasadený do ostrej prevádzky. Je to modul na uplatňovanie „spoločných kritérií a noriem finančného rizika“, ktoré colné orgány musia uplatňovať na tovar prihlásený do voľného obehu s cieľom chrániť finančné záujmy EÚ a jej ČŠ.

Viac informácií o TVZ nájdete vo Výročnej správe FS na webovom sídle FS SR:

<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyrocne-spravy>.

3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK

V podmienkach SR je za riešenie nezrovnalostí v rámci OP zodpovedný poskytovateľ - teda RO, resp. SO/SORO. Ak RO splnomocní SO/SORO riešením nezrovnalostí, celková zodpovednosť RO za plnenie týchto úloh (za riešenie nezrovnalostí) vykonávaných SO/SORO nie je dotknutá.

Na národnej úrovni sú nezrovnalosti evidované v systémoch ITMS¹², ITMS2014+¹³, AGIS¹⁴, INTERACT Management System¹⁵ a eMS¹⁶. Tie programy, ktorých nezrovnalosti podliehajú nahlasovacej povinnosti a sú evidované mimo týchto systémov, sú evidované priamo v IMS a prostredníctvom IMS nahlasované na ONÚ OLAF a následne na OLAF EK¹⁷.

Tie programy, ktoré podliehajú nahlasovacej povinnosti a ich nezrovnalosti sú evidované vo vyššie uvedených systémoch (okrem AGIS), sú na ONÚ OLAF nahlasované prostredníctvom CO MF SR.¹⁸ Ten vypracuje zo všetkých zhromaždených údajov (za každý kvartál príslušného roka) súhrnný prehľad o oznámených iniciálnych (nových) nezrovnalostiach a aktualizáciách PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 a iniciálnych nezrovnalostiach PO 2014 - 2020 za predchádzajúci štvrtrok, ktorý zašle ONÚ OLAF. ONÚ OLAF dáta spracuje a vypracuje tzv. **štvrtročné hlásenie** a zašle ho na OLAF EK. Obdobne vypracuje CO MF SR prehľadov správ o aktualizáciách nezrovnalostí podľa jednotlivých OP formou exportu údajov z ITMS2014+ za kalendárny mesiac - tzv. **mesačné hlásenia** za PO 2014 - 2020, ONÚ OLAF dáta spracuje a hlásenie zašle na OLAF EK.

V súlade s čl. 122 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 sú v podmienkach SR oznamované OLAF-u EK prostredníctvom ONÚ OLAF nezrovnalosti, ktoré spĺňajú nasledujúce podmienky:

- presiahli 10 000,00 EUR za zdroje EÚ;

¹² Je informačný systém, ktorý slúži na evidenciu a následné spracovávanie, export a monitoring dát o programovaní, projektovom a finančnom riadení, kontrole a audite pre PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 (ITMS II).

¹³ Pre PO 2014 - 2020.

¹⁴ Pre nezrovnalosti SPP, kde je kľúčovým orgánom PPA. Štvrtročné a mesačné hlásenia sú do IMS vytvárané priamo a neprechádzajú tak cez CO MF SR.

¹⁵ Elektronický systém, vyvinutý na účely evidovania nezrovnalostí OP INTERACT.

¹⁶ Electronic monitoring system pre INTERACT III v PO 2014 - 2020.

¹⁷ Nezrovnalosti programu nadnárodnej spolupráce INTERREG III B CADSES, programu medziregionálnej spolupráce INTERREG IIIC a programov medziregionálnej spolupráce URBACT, ESPON a SPP (okrem OR RH) boli evidované priamo do IMS v PO 2004 - 2006. Nezrovnalosti PCS INTERREG IVA Maďarsko – SR, SR - Rakúsko, SR - Poľsko, Európskeho nástroja susedstva a partnerstva Maďarsko - Slovenská republika – Rumunsko – Ukrajina (ENPI), INTERREG IVB Juhovýchodná Európa (JVE) a Stredná Európa (SE), ako aj programov medziregionálnej spolupráce URBACT II, ESPON 2013, INTERREG IVC a SPP (okrem OP RH) sú v prípade, ak podliehajú nahlasovacej povinnosti, evidované priamo do IMS za PO 2007 - 2013. Nezrovnalosti programov spolupráce INTERREG V-A SR - PL, SR – HU, OP ENI Cezhraničná spolupráca Maďarsko - Slovensko - Rumunsko - Ukrajina 2014 - 2020, programov nadnárodnej spolupráce INTERREG V-B Dunaj (ETC Dunaj) a Stredná Európa (SE) a medziregionálnej spolupráce URBACT III, ESPON 2020, INTERREG Europe 2014 - 2020 a SPP (okrem OP RH) sú v prípade, ak podliehajú nahlasovacej povinnosti, evidované priamo do IMS. Obdobným spôsobom sú priamo do IMS v PO 2014 - 2020 evidované aj nezrovnalosti týchto programov: AMIF, Národný program pre Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF), FEAD a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii (EGF).

¹⁸ 11 OP a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT za PO 2004 - 2006, 13 OP a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT II za PO 2007 - 2013, 10 resp. 9 OP (bez OP Val) a program európskej teritoriálnej spolupráce INTERACT III za PO 2014 - 2020.

- nespádajú pod výnimky z oznamovacej povinnosti;
- boli predmetom počiatočného administratívneho/správneho alebo súdneho zistenia.

Výnimky z oznamovacej povinnosti:

- ✓ prípady, keď realizácia operácie zlyhala úplne, alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa, alebo partnera;
- ✓ prípady, na ktoré prijímateľ, alebo partner upozornil RO, alebo CO dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistil, či už pred, alebo po vyplatení verejného príspevku;
- ✓ prípady, ktoré zistil a opravil RO, alebo CO pred zahrnutím príslušných výdavkov do Výkazu výdavkov, ktorý sa predkladá EK.

Na prípady predchádzajúce konkurzu, alebo prípady podozrenia z podvodu, ak suma nezrovnalosti za zdroj EÚ presiahla 10 000,00 EUR sa výnimky z oznamovacej povinnosti nevzťahujú.

3.2 Kohézna politika za rok 2022

3.2.1 Predvstupové fondy

V programoch predvstupovej pomoci PHARE, ISPA, SAPARD sa už nevykonávajú žiadne aktivity (audity, kontroly), na základe ktorých by mohli vzniknúť nezrovnalosti. Z uvedeného dôvodu bolo evidovanie nových nezrovnalostí týchto fondov a ich hlásenie na EK v roku 2018 ukončené.

3.2.2 Programové obdobie 2004 - 2006

Celkové čerpanie štrukturálnych fondov PO 2004 - 2006 je, vzhľadom na ukončenie tohto PO, na úrovni približne 1,2 mld. EUR. Všetky programy tohto skráteného PO¹⁹ sú zo strany EK uzatvorené, s výnimkou SOP PaS. V programoch implementovaných v rámci PO 2004 - 2006 sa vykonáva najmä aktualizácia už zaevidovaných hlásení v IMS, a z toho dôvodu ich nahlasovanie na EK naďalej pokračuje.

V roku 2022 bolo v IMS zaktualizovaných 21 prípadov.

V IMS bolo k 10. máju 2023 **otvorených ešte 37 prípadov s celkovou zostatkovou sumou 5 766 614,31 EUR** (3 582 030,66 EUR za zdroj EÚ) za toto PO. Z tohto celkového počtu otvorených prípadov má 8 pridelený finančný stav AIRR v celkovej zostatkovej sume 1 454 947,23 EUR (811 757,43 EUR za zdroj EÚ), čo znamená, že sú zo strany SR nevyhnutiteľné. Ide o približne 20 % otvorených prípadov, pri ktorých sa čaká na vyjadrenie EK, či budú finančné prostriedky uhradené z rozpočtu SR alebo EÚ. 6 hlásení má priradenú kvalifikáciu IRQ 3 a dve hlásenia IRQ 5.

Tabuľka č. 2 – Otvorené prípady v IMS za PO 2004 - 2006

v počte

OP	IRQ 2	IRQ 3	IRQ 5	Počet
Základná infraštruktúra	0	1	0	1
Program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL	7	0	0	7

¹⁹ SOP PaS, SOP IŽ, Sektorový OP PRV, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 2, Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Rakúsko – SR, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Poľsko – SR, Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA SR – Česká republika, Program susedstva Maďarsko – Slovensko - Ukrajina, Program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL, OP Základná infraštruktúra, Program teritoriálnej spolupráce INTERACT, Program nadnárodnej spolupráce INTERREG IIIB CADSES, Program medziregionálnej spolupráce INTERREG IIIC a Program medziregionálnej spolupráce URBACT, ESPON, OP RH.

OP	IRQ 2	IRQ 3	IRQ 5	Počet
SOP LZ	16	3	1	20
SOP PaS	4	2	0	6
Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3	2	0	1	3
Celkový súčet	29	6	2	37

Zdroj: IMS

Tabuľka č. 3 – Zostatky v IMS za PO 2004 - 2006

v EUR

Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR	Celková suma
3 582 030,66	2 184 583,65	5 766 614,31

Zdroj: IMS

3.2.3 Programové obdobie 2007 - 2013

Z celkového záväzku PO 2007 - 2013 v rámci všetkých 14 OP vo výške **11,63 mld. EUR** SR vyčerpala prostriedky vo výške 10,90 mld. EUR, čo predstavuje čerpanie na úrovni **93,70 %**. Pokračuje proces uzatvárania a finančného vysporiadania. Zatiaľ boli v spolupráci s EK uzatvorené 4 programy – OP PS INTERACT II, OP RH, OP TP a PCS SR-ČR. S výnimkou OP V, boli doručené prípravné uzatváracie listy tzv. pre-closure letters pri všetkých operačných programoch.²⁰

V roku 2022 bolo v IMS vytvorených **28 nových (iniciálnych) prípadov za PO 2007 - 2013**. Jeden prípad bol medzičasom zrušený a jeden prípad bol v tomto roku uzatvorený. K 10. máju 2023 máme teda v IMS otvorených 26 nových prípadov v celkovej sume 23 192 010,03 EUR za zdroj EÚ, čo je približne o 30 mil. menej ako v roku 2021. Z tejto celkovej sumy sú ešte približne 2 % (535 704,00 EUR za zdroj EÚ) tzv. suma pred platbou, t. j. neviaže sa k nej povinnosť vysporiadať finančné prostriedky, resp. bola nezrovnalosť zistená vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi.

Najvyšší počet iniciálnych hlásení bolo v IMS za rok 2022 evidovaných za **OP KaHR (12)**. Za **OP VaV** bol v IMS nahlásený **najväčší finančný objem nezrovnalostí**, celkovo za 13 276 689,00 EUR (11 793 897,11 EUR za zdroj EÚ). Tieto tvorili približne 50 % z celkového finančného objemu všetkých evidovaných nezrovnalostí.

Tabuľka č. 4 – Iniciálne otvorené prípady v IMS za rok 2022 PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	4	6 103 686,60	718 080,79	6 821 767,39
OP ŽP	4	6 103 686,60	718 080,79	6 821 767,39
ERDF	21	16 510 370,53	2 315 110,73	18 825 481,26
OP KaHR	12	4 716 473,42	832 318,84	5 548 792,26
OP VaV	9	11 793 897,11	1 482 791,89	13 276 689,00
ESF	1	42 248,90	7 455,70	49 704,60
OP V	1	42 248,90	7 455,70	49 704,60

²⁰ Zdroj: Informácia o stave implementácie európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 - 2020 (ročná) k 31. 12. 2022, str. 6.

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
Celkový súčet	26	22 656 306,03	3 040 647,22	25 696 953,25

Zdroj: IMS

Kvalifikácia nezrovnalostí

Z celkového počtu 26 iníciaľných otvorených hlásení bolo z pohľadu kvalifikácie nezrovnalostí hlásených **16 nepodvodných (IRQ 2)** a **10 podvodných (IRQ 3)** prípadov. **Žiaden prípad nebol nahlásený ako preukázaný podvod (IRQ 5).**

Tabuľka č. 5 – Kvalifikácia iníciaľných prípadov v IMS za rok 2022 PO 2007 - 2013 podľa fondov v počte

Fond	KF	ERDF	ESF	Spolu
Kvalifikácia				
IRQ 2	4	11	1	16
IRQ 3	0	10	0	10
Celkový súčet	4	21	1	26

Zdroj: IMS

Nepodvodné iníciaľne hlásenia (IRQ 2) boli za rok 2022 v **najväčšom počte (7)** hlásené v rámci **OP KaHR. Vo finančnom vyjadrení** bolo najviac hlásení za **OP ŽP (6 013 686,60 EUR za zdroj EÚ).**

Tabuľka č. 6 – Nepodvodné iníciaľne hlásenia za rok 2022 PO 2007 - 2013 v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP KaHR	7	4 046 452,42	714 079,84	4 760 532,26
OP ŽP	4	6 013 686,60	718 080,79	6 821 767,39
OP VaV	4	331 575,35	58 513,33	390 088,68
OP V	1	42 248,90	7 455,70	49 704,60
Celkový súčet	16	10 523 963,27	1 498 129,66	12 022 092,93

Zdroj: IMS

Podvodné iníciaľne hlásenia (IRQ 3) boli z hľadiska počtu v roku 2022 hlásené v **OP KaHR (5)** a **OP VaV (5)**, pričom **vo finančnom vyjadrení** dominuje **OP VaV (11 462 321,76 EUR za zdroj EÚ).** V percentuálnom vyjadrení ide pri OP VaV o 90 % z celkovej sumy podvodných iníciaľných hlásení za rok 2022.

V 5 prípadoch ide o vedenie vyšetrovania za obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona a obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1, písm. a) ods. 4 písm. a) Trestného zákona. 4 prípady IRQ 3 boli evidované na základe poskytnutia informácií pre NAKA a jeden prípad z dôvodu vyšetrovania OLAF EK a začatia trestného stíhania.

Tabuľka č. 7 – Podvodné iniciálne hlásenia za rok 2022 PO 2007 - 2013

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP KaHR	5	1 205 725,00	212 775,00	1 418 500,00
OP VaV	5	11 462 321,76	1 424 278,56	12 886 600,32
Celkový súčet	10	12 668 046,76	1 637 053,56	14 305 100,32

Zdroj: IMS

Typ nezrovnalostí (T)

Pre správne zatriedenie jednotlivých prípadov nezrovnalostí podľa vecnej kvalifikácie nezrovnalostí na účely sledovania nezrovnalostí OLAF EK a monitorovania vývoja nezrovnalostí na národnej úrovni sa využíva **typológia nezrovnalostí**²¹ a **kódovník OLAF** vypracované OLAF EK. K jednotlivým nezrovnalostiam sú často pridelené viaceré typy v zmysle kódovníka. Najčastejšie použitým typom nezrovnalostí pri iniciálnych hláseniach v roku 2022 za PO 2007 - 2013 bol T90 Ďalšie nezrovnalosti (pozri Modus operandi), ktoré bližšie nešpecifikuje typ nezrovnalosti.

Tabuľka č. 8 – Typ iniciálnych hlásení za rok 2022 PO 2007 - 2013

v počte

Program	T11 Žiadosť	T18 Konkurz	T40 Porušenie predpisov VO	T90 Ďalšie nezrovnalosti	Kombinované (T11, T40)	Celkový počet
OP KaHR	0	1	1	10	0	12
OP ŽP	0	0	2	2	0	4
OP VaV	6	0	0	0	3	9
OP V	0	0	1	0	0	1
Celkový súčet	6	1	4	12	3	26

Zdroj: IMS

Aktualizácie nezrovnalostí

Aktualizácie hlásení PO 2007 - 2013 boli v roku 2022 vykonané, okrem iného, aj z dôvodu vrátenia finančných prostriedkov v 25 prípadoch v celkovej sume 22 738 510,33 EUR, čo je výrazné spomalenie v porovnaní s rokom 2021 (v roku 2021 išlo o sumu približne 281 mil. EUR).

Tabuľka č. 9 – Vrátené finančné prostriedky v roku 2022 v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet prípadov	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	1	3 111 275,60	549 048,65	3 660 324,25
OP D	1	3 111 275,60	549 048,65	3 660 324,25
ERDF	17	14 879 991,33	3 729 661,81	18 609 653,14
OP BK	1	22 571,88	2 655,52	25 227,40
OP KaHR	4	152 013,52	26 825,92	178 839,44
OPIS	1	8 374 091,11	2 745 403,20	11 119 494,31
OP VaV	3	217 813,80	38 437,76	256 251,56
OP D	1	3 350 767,95	591 311,99	3 942 079,94

²¹ Systém IMS rozlišuje hlavnú „kategóriu nezrovnalostí“ (napr. T40) a nižšiu úroveň „typ nezrovnalostí“ (napr. T40/18).

Fond/Program	Počet prípadov	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
PCS SR-ČR	1	0,00	0,00	0,00
ROP	6	2 762 733,07	325 027,42	3 087 760,49
ESF	7	400 119,63	68 413,31	468 532,94
OP V	5	289 150,30	48 830,33	337 980,63
OP ZaSI	2	110 969,33	19 582,98	130 552,31
Celkový súčet	25	18 391 386,56	4 347 123,77	22 738 510,33

Zdroj: IMS

V IMS bolo k 10. máju 2023 za PO 2007 - 2013 **otvorených ešte 474** prípadov s celkovou zostatkovou sumou **317 657 317,64 EUR**, čo predstavuje pokles približne „len“ o 60 mil. EUR voči roku 2021 (378 122 828,71 EUR).

Tabuľka č. 10 - Zostatky v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR SR	Celková suma
273 291 341,62	44 365 976,02	317 657 317,64

Zdroj: IMS

3.2.4 Programové obdobie 2014 - 2020

Počas PO 2014 - 2020 patrilo Slovensko k ČŠ, kde finančné prostriedky z EFRR a KF predstavovali viac než tretinu všetkých verejných investícií.²²

K 31. decembru 2022 bolo kontrahovanie finančných prostriedkov EŠIF vo výške **16,15 mld. EUR**, čo predstavuje **96,25 %** z alokácie na PO 2014 - 2020 (za zdroje EÚ). Stav čerpania k tomuto dátumu je na úrovni 10,88 mld. EUR za EÚ zdroj, čo predstavuje 64,82 % alokácie na PO 2014 - 2020.²³

Vo väzbe na rok 2022 bolo reportovaných na OLAF EK **150 iniciálnych hlásení za PO 2014 - 2020**, z toho bolo 35 prípadov zrušených, 43 prípadov uzatvorených a zvyšok, t. j. 72 prípadov v celkovej sume 112 622 104,06 EUR (93 880 551,93 EUR za zdroj EÚ) je evidovaných v IMS ako otvorených.

Najvyšší počet iniciálnych hlásení bol v IMS za rok 2022 evidovaných v rámci **OP II (25)**. **Najväčší finančný objem nezrovnalostí** bol nahlásený za **OP II**, celkovo za 54 514 495,74 EUR, čo predstavuje približne 48 % celkového objemu nahlásených iniciálnych nezrovnalostí.

Za OP FEAD a AMIF boli reportované iba nulové hlásenia.

Tabuľka č. 11 - Iniciálne otvorené prípady v IMS za rok 2022 PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	13	23 137 545,81	3 041 823,75	26 179 369,56
OP II	3	13 100 746,50	2 311 896,45	15 412 642,95
OP KŽP	10	10 036 799,31	729 927,30	10 766 726,61
ERDF	50	69 519 393,28	15 503 071,05	85 022 464,33

²² Zdroj: Preskúmanie EDA č. 01/2023: *Financovanie EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – Porovnávací analýza*, str. 41.

²³ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v programovom období 2014 - 2020 k 31. 12. 2022, str. 3.

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP II	22	31 889 141,54	7 212 711,25	39 101 852,79
IROP	11	2 632 968,99	443 617,01	3 076 586,00
Interreg V-A SK-AT	1	14 445,75	0,00	14 445,75
Interreg V-A SK-CZ	2	110 549,84	13 005,86	123 555,70
OP ĽZ	2	142 533,41	16 768,63	159 302,04
OP KŽP	10	34 674 106,64	7 804 802,63	42 478 909,27
OP TP	2	55 647,11	12 165,67	67 812,78
ESF	9	1 223 612,84	196 657,33	1 420 270,17
OP EVS	1	334 388,33	39 339,80	373 728,13
OP ĽZ	8	889 224,51	157 317,53	1 046 542,04
Celkový súčet	72	93 880 551,93	18 741 552,13	112 622 104,06

Zdroj: IMS

Kvalifikácia nezrovnalostí

Z celkového počtu 72 iníciaľných otvorených hlásení, reportovaných na OLAF EK v roku 2022 za PO 2014 - 2020 prostredníctvom IMS, bolo nahlásených **60 nepodvodných hlásení (IRQ 2)** a **12 podvodných (IRQ 3)**. Preukázaný podvod (IRQ 5) nebol hlásený.

Tabuľka č. 12 - Kvalifikácia iníciaľných prípadov v IMS za rok 2022 PO 2014 – 2020 podľa fondov v počte

Fond	KF	ERDF	ESF	Spolu
Kvalifikácia				
IRQ 2	11	41	8	60
IRQ 3	2	9	1	12
Celkový súčet	13	50	9	72

Zdroj: IMS

Najvyšší počet (22), ako aj najväčší finančný objem (44 314 695,55 EUR za zdroj EÚ) nepodvodných iníciaľných hlásení (IRQ 2) vo väzbe na rok 2022 za PO 2014 - 2020 bolo reportovaných na EK v rámci **OP II**.

Tabuľka č. 13 – Nepodvodné iníciaľne hlásenia za rok 2022 PO 2014 - 2020

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP II	22	44 314 695,55	9 524 607,70	53 839 303,25
IROP	8	1 320 065,37	305 008,03	1 625 073,40
Interreg V-A - SK-AT	1	14 445,75	0,00	14 445,75
Interreg V-A - SK-CZ	2	110 549,84	13 005,86	123 555,70
OP EVS	1	334 388,33	39 339,80	373 728,13
OP ĽZ	9	1 028 315,42	173 681,16	1 201 996,58
OP KŽP	15	9 741 843,09	694 412,60	10 436 255,69
OP TP	2	55 647,11	12 165,67	67 812,78

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
Celkový súčet	60	56 919 950,46	10 762 220,82	67 682 171,28

Zdroj: IMS

Podvodné hlásenia (IRQ 3) boli v roku 2022 v najvyššej miere hlásené za **OP KŽP (5)**. **Objemovo** tiež výrazne dominoval v roku 2022 **OP KŽP** v celkovej sume 42 809 380,19 EUR (34 969 062,86 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 14 – Podvodné iniciálne hlásenia za rok 2022 PO 2014 - 2020

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP II	3	675 192,49	0,00	675 192,49
IROP	3	1 312 903,62	138 608,98	1 451 512,60
OP LZ	1	3 442,50	405,00	3 847,50
OP KŽP	5	34 969 062,86	7 840 317,33	42 809 380,19
Celkový súčet	12	36 960 601,47	7 979 331,31	44 939 932,78

Zdroj: IMS

Tabuľka č. 15 - Podvodné nezrovnalosti s najväčším finančným objemom za rok 2022

OP	Suma za zdroj EÚ v EUR	Stav nezrovnalosti	Orgán, ktorý zistil nezrovnalosť	Popis nezrovnalosti
OP KŽP	33 975 853,20	Počiatkové preverovanie	Anonym, NAKA	Trestné stíhanie v trestnej veci obvinených, ktorí sú stíhaní za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona vo viacčinnom rôznorodom súbehu s obzvlášť závažným zločinom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), § 141 písm. a).
IROP	700 000,00	Počiatkové preverovanie	Sprostredkovateľský orgán IROP	Podozrenia z nezákonného konania. Suma bola objavená pred platbou.
IROP	478 176,35	Počiatkové preverovanie	NAKA	Trestné stíhanie vo veci podozrenia zo spáchania zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona spáchaný v jednočinnom súbehu so zločinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Zdroj: IMS/ITMS2014+

Typ nezrovnalostí (T)

Najčastejšie použitým typom nezrovnalosti pri iniciálnych hláseniach v roku 2022 za PO 2014 - 2020 bol T40 – Porušenie predpisov týkajúcich sa VO (33); to svedčí o pretrvávajúcich problémoch a rizikách pri VO.

Tabuľka č. 16 – Typ najpočetnejších iníciaľných hlásení za rok 2022 PO 2014 – 2020

v počte

Program	T11 Žiadosť	T11, T16 Akcia (nekonanie)	T40 Porušenie predpisov VO (rozhodnutie Komisie C(2013)9527)	T41 Porušenie predpisov týkajúcich sa VO (rozhodnutie Komisie C(2019)3452)	T50 Štátna pomoc	T90 Ďalšie nezrovnalosti
OP II	0	0	16	1	1	5
IROP	2	4	1	0	0	4
Interreg V-A - SK-AT	0	0	1	0	0	0
Interreg V-A - SK-CZ	0	0	2	0	0	0
OP EVS	0	1	0	0	0	0
OP IŽ	6	0	1	0	1	2
OP KŽP	2	0	12	0	0	5
OP TP	0	0	0	2	0	0
Celkový súčet	10	5	33	3	2	16

Zdroj: IMS

Aktualizácie nezrovnalostí

PO 2014 - 2020 je charakteristické tým, že k vysporiadaniu finančných prostriedkov na národnej úrovni dochádza nasledovne:

- ✓ MF SR - CO požiada príslušný RO o zabezpečenie finančného vysporiadania individuálnych nezrovnalostí alebo systémových nezrovnalostí s dlžníkom RO/SO. V prípade, ak nedôjde k úhrade nezrovnalostí v zmysle požiadavky MF SR, vysporiadanie nezrovnalosti sa uskutoční na základe rozhodnutia ministra financií viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Znamená to, že v PO 2014 - 2020 dochádza k postupnému vysporiadaniu nezrovnalostí na ročnej báze, čo oproti predchádzajúcim PO znamená jednoznačný pokrok.

V roku 2022 bolo spolu vrátených celkovo 200 539 046,57 EUR (170 619 878,23 EUR za zdroj EÚ), najviac za OP II 182 582 894,62 EUR (153 778 526,78 EUR za zdroj EÚ), čo predstavovalo vyše 90 % celkových vrátených finančných zdrojov.

Tabuľka č. 17 - Vrátené finančné prostriedky v IMS za PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	30	139 903 318,97	22 080 112,65	161 983 431,62
OP II	20	128 365 095,36	21 878 070,28	150 243 165,64
OP KŽP	10	11 538 223,61	202 042,37	11 740 265,98
ERDF	57	27 617 918,24	7 207 568,67	34 825 486,91
OP II	20	25 413 431,42	6 926 297,56	32 339 728,98
IROP	17	1 218 785,00	169 590,98	1 388 375,98
Interreg V-A - SK-AT	3	51 916,29	4 922,10	56 838,39

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
Interreg V-A - SK-CZ	2	464 688,88	54 669,28	519 358,16
OP KŽP	14	385 436,25	42 246,35	427 682,60
OP Val*	1	83 660,40	9 842,40	93 502,80
ESF	13	3 098 641,02	631 487,02	3 730 128,04
OP EVS	2	893 916,68	281 914,41	1 175 831,09
OP LZ	11	2 204 724,34	349 572,61	2 554 296,95
Celkový súčet	100	170 619 878,23	29 919 168,34	200 539 046,57

*OP Val bol presunutý pod OP II v roku 2019.

Zdroj: IMS

V IMS bolo k 10. máju 2023 za PO 2014 - 2020 **otvorených ešte 233** prípadov s celkovou zostatkovou sumou **372 095 418,53 EUR** (314 500 530,25 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 18 - Zostatky v IMS za PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
KF	70	183 129 434,94	30 062 679,99	213 192 114,93
OP II	13	161 496 462,40	28 482 041,01	189 978 503,41
OP KŽP	57	21 632 972,54	1 580 638,98	23 213 611,52
ERDF	124	101 849 973,85	21 738 370,04	123 588 343,89
OP II	43	58 862 387,10	12 923 651,71	71 786 038,81
IROP	33	6 154 269,54	853 645,86	7 007 915,40
Interreg V-A - SK-AT	1	14 445,75	0,00	14 445,75
Interreg V-A - SK-CZ	2	110 549,84	13 005,86	123 555,70
OP LZ	18	662 146,00	77 899,44	740 045,44
OP KŽP	16	34 920 395,33	7 858 001,50	42 778 396,83
OP Val*	9	1 070 133,18	0,00	1 070 133,18
OP TP	2	55 647,11	12 165,67	67 812,78
ESF	39	29 521 121,46	5 793 838,25	35 314 959,71
OP EVS	1	334 388,33	39 339,80	373 728,13
OP LZ	38	29 186 733,13	5 754 498,45	34 941 231,58
Celkový súčet	233	314 500 530,25	57 594 888,28	372 095 418,53

*OP Val bol presunutý pod OP II v roku 2019.

Zdroj: IMS

Vzhľadom na blížiacu sa ukončovanie PO 2014 - 2020 je nevyhnutný aktívny prístup RO ako správcov pohľadávok pri úkonoch vysporiadania a vymáhania nezrovnalostí od prijímateľov tak, aby bola v maximálne možnej miere zabezpečená ochrana majetku štátu a boli eliminované dodatočné negatívne dopady na štátny rozpočet.

3.2.5 Opatrenia v boji s pandémiou COVID-19 a Plán obnovy a odolnosti SR

K 31. decembru 2022 bolo z vyčlenenej alokácie 1,105 mld. EUR na opatrenia v **boji s pandémiou COVID-19** vo výzvach a vyzvaniach sprístupnených 1,34 mld. EUR (120,99 %), zazmluvnených

1,28 mld. EUR (115,79 %) a vyčerpaných 989,85 mil. EUR (89,57 %). V priebehu roka došlo k nárastu vo výzvach o 100,74 mil. EUR, k nárastu kontrahovania o 126,33 mil. EUR a k nárastu čerpania o 195,84 mil. EUR.²⁴

Ďalším opatrením na eliminovanie dopadov pandémie je tretí balíček podpory EK – REACT-EU v celkovej hodnote 745,18 mil. EUR, o ktorú sa navýši finančná obálka PO 2014 - 2020 pri IROP, OP LŽ, OP EVS a FEAD (v gescii MPSVR SR). K 31. decembru 2022 bolo z alokácie 722,25 mil. EUR (bez FEAD) vo výzvach a vyzvaniach REACT-EU sprístupnených 772,15 mil. EUR (106,91 %), zazmluvnených 652,81 mil. EUR (90,39 %) a vyčerpaných 280,43 mil. EUR (38,83 %). V priebehu roka 2022 došlo k nárastu vo výzvach o 198,43 mil. EUR, k nárastu kontrahovania o 257,70 mil. EUR a k nárastu čerpania o 143,88 mil. EUR.²⁵

V národnom systéme je celkovo evidovaných 133 nezrovnalostí v súvislosti s opatreniami COVID-19 v celkovej sume 56 417 863,42 EUR (38 205 863,84 EUR za zdroj EÚ). Z celkového počtu boli na EK nahlásené iba štyri nezrovnalosti v celkovej sume 24 081 808,25 EUR (19 966 701,01 EUR za zdroj EÚ). Z tohto počtu sú tri nezrovnalosti v celkovej sume 24 064 864,99 EUR (19 952 299,24 EUR za zdroj EÚ) v IMS v stave „cancelled (zrušená)“. Hlásenia na OLAF EK boli zrušené, nakoľko tieto finančné opravy neboli technicky nezrovnalostami²⁶. Jedna nepodvodná nezrovnalosť OP LŽ zostáva naďalej otvorená a týka sa neoprávnených výdavkov na projekt. Administratívne konanie v procese vymáhania/vyžiadania vrátenia sa má začať.²⁷

Plán obnovy a odolnosti SR je príležitosť ako vyjsť z pandémie silnejší, transformovať naše hospodárstvo a spoločnosť ako takú. Zameriava sa na päť hlavných priorít: zelená ekonomika; vzdelávanie; veda, výskum a inovácie; zdravie; efektívna verejná správa a digitalizácia. Kládie dôraz na udržateľnosť, zdravé životné prostredie, inklúziu vo vzdelávaní, modernú zdravotnú starostlivosť, zlepšenie podnikateľského prostredia, ako aj zdravé verejné financie.

Pokiaľ ide o hlásenie nezrovnalostí na EK v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR, toto je plne v kompetencii NIKA a je realizované mimo IMS. V zmysle aktuálne platných pravidiel pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti nie sú ČŠ povinné oznamovať nezrovnalosti v IMS, ale môžu tak urobiť na dobrovoľnej báze.

3.3 Spoločná poľnohospodárska politika za rok 2022

Za posledných 50 rokov bola SPP najdôležitejšou spoločnou politikou EÚ. To vysvetľuje, prečo tvorí veľkú časť rozpočtu EÚ, hoci v posledných rokoch percentuálny podiel neustále klesá. SPP je financovaná z dvoch fondov: Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF/EAGF²⁸) a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV/EAFRD).

²⁴ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v programovom období 2014 - 2020 k 31. 12. 2022, str. 22.

²⁵ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v programovom období 2014 - 2020 k 31. 12. 2022, str. 27 - 28.

²⁶ Finančné opravy za prekročenie prípustnej miery chybovosti nemajú byť na základe e-mailovej komunikácie medzi CO MF SR a OLAF zo dňa 10. júna 2022 predmetom hlásenia na OLAF.

²⁷ Zdroj: CO MF SR.

²⁸ Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond/European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EPUZF/EAGGF) od roku 2007 neexistuje. Bol rozdelený na dva samostatné fondy – EPZF a EPFRV. Z EPFRV bol financovaný PRV 2007 - 2013 a je financovaný PRV 2014-2020. Každý z programov bol/je rozdelený na tzv. „projektové“ a „neprojektové opatrenia“. Pri „projektových opatreniach“ sa uzatvára zmluva o poskytnutí NFP. Pri „neprojektových opatreniach“ žiadateľ podá žiadosť. V prípade, že žiadateľ spĺňa kritériá pre vyplatenie podpory, táto mu je vyplatená. Teda pri „neprojektových opatreniach“ nie je medzi PPA a žiadateľom uzatvorená

Podľa základných pravidiel finančného riadenia SPP je EK zodpovedná za riadenie EPZF a EPFRV. EK však neuskutočňuje platby príjemcom. V súlade so zásadou zdieľaného riadenia je táto úloha delegovaná na ČŠ, ktoré sami pracujú prostredníctvom národných alebo regionálnych platobných agentúr (v prípade SR je to PPA). Platobné agentúry však nie sú zodpovedné len za platby príjemcom. Predtým sa musia samy alebo prostredníctvom delegovaných orgánov ubezpečiť o oprávnenosti žiadostí o pomoc.²⁹

Napriek tomu, že fondy, ktoré podporujú rybné hospodárstvo patria k EŠIF, v podmienkach SR je jeho RO MPAV SR. Cieľom OP RH je trvalo udržateľný rozvoj rybolovu a akvakultúry, čím dopĺňa SPP.

3.3.1 Programové obdobie 2004 - 2006

Za PO 2004 - 2006 neboli v roku 2022 vrátené žiadne finančné prostriedky.

V IMS je k 10. máju 2023 otvorených ešte **7 prípadov so zostatkovou sumou 778 141,28 EUR (rovnako ako v roku 2021)**. Naďalej prebieha vymáhanie a vo všetkých prípadoch je aktívne správne konanie.

Tabuľka č. 19 - Zostatky v IMS za PO 2004 - 2006

v EUR

Fond	Za zdroj EÚ	Za zdroj ŠR	Celková suma
EPZF	627 014,94	151 126,34	778 141,28

Zdroj: IMS

3.3.2 Programové obdobie 2007 - 2013

V roku 2022 boli za PO 2007 - 2013 v IMS evidované **iba dve iniciálne hlásenia** za PRV 2007 - 2013, ktoré boli v tomto roku aj uzatvorené, v celkovom finančnom objeme 55 672,51 EUR (41 754,38 EUR za zdroj EÚ). V oboch prípadoch išlo o nepodvodné nezrovnalosti (IRQ 2). Iniciálne nezrovnalosti za OP RH 2007 - 2013 evidované v tomto roku neboli.

Tabuľka č. 20 - Iniciálne prípady v IMS za rok 2022 PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	2	41 754,38	13 918,13	55 672,51
PRV	2	41 754,38	13 918,13	55 672,51
Celkový súčet	2	41 754,38	13 918,13	55 672,51

Zdroj: IMS

Za PO 2007 - 2013 boli za rok 2022 vrátené finančné prostriedky v celkovej sume 1 442 688,20 EUR (1 082 016,08 EUR za zdroj EÚ), z toho 805 773,84 EUR (604 330,32 EUR za zdroj EÚ) za OP RH 2007 – 2013.

zmluva o poskytnutí NFP. Z **EPZF** sú vyplácané „priame platby a výdavky na trhové opatrenia“. Čerpanie sa eviduje kumulatívne.

²⁹ Výdavky platobných agentúr uhradí EK ČŠ v prípade EPZF na mesačnej báze a v prípade EPFRV štvrťročne.

Tabuľka č. 21 - Vrátané finančné prostriedky v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	3	477 685,76	159 228,60	636 914,36
PRV	3	477 685,76	159 228,60	636 914,36
EFRH	5	604 330,32	201 443,52	805 773,84
OP RH	5	604 330,32	201 443,52	805 773,84
Celkový súčet	8	1 082 016,08	360 672,12	1 442 688,20

Zdroj: IMS

V IMS je k 10. máju 2023 otvorených ešte 93 prípadov so zostatkovou sumou **20 128 924,02 EUR** (15 023 423,50 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 22 – Zostatky v IMS za PO 2007 - 2013

v EUR

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
OP RH	1	49 407,86	16 469,29	65 877,15
PRV	87	14 814 205,01	5 069 622,64	19 883 827,65
Priame platby	5	159 810,63	19 408,59	179 219,22
Celkový súčet	93	15 023 423,50	5 105 500,52	20 128 924,02

Zdroj: IMS

3.3.3 Programové obdobie 2014 - 2020 + roky 2021 a 2022

S cieľom umožniť nepretržité platby poľnohospodárom a iným príjemcom SPP na roky 2021 a 2022 bolo prijaté tzv. prechodné nariadenie EÚ³⁰, ktorým sa predĺžilo poskytovanie podpory z EPFRV a EPZF aj na tieto roky. V tejto súvislosti došlo k predĺženiu PO PRV SR 2014 – 2020 do 31. decembra 2022, ako aj navýšeniu alokácie EPFRV a zároveň boli PRV pridelené aj ďalšie zdroje z Nástroja EÚ na obnovu po kríze COVID-19 (tzv. zdroje EURI).

Výška alokácie neprojektovej časti za **EPFRV a EURI** predstavovala k **31. decembru 2022** sumu 884 281 929,90 EUR, čerpanie bolo na úrovni 764 756 291,73 EUR. Alokácia projektovej časti predstavovala sumu 1 311 082 525,70 EUR, čerpanie bolo na úrovni 469 747 535,11 EUR. Výška alokácie za Technickú pomoc predstavovala sumu 80 710 366,40 EUR, čerpanie bolo na úrovni 35 166 466,30 EUR.³¹ Za **EPZF** bolo k 31. decembru 2022 vyčerpaných v kumulatívnom čerpaní spolu 3 617 907 946,00 EUR, z toho predstavovali priame platby prijímateľom 3 518 657 167,00 EUR a trhovu orientované výdavky 99 250 779,00 EUR.³²

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2220 z 23. decembra 2020, ktorým sa stanovujú určité prechodné ustanovenia týkajúce sa podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) v rokoch 2021 a 2022 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, (EÚ) č. 1306/2013 a (EÚ) č. 1307/2013, pokiaľ ide o zdroje a uplatňovanie v rokoch 2021 a 2022, a nariadenie (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o zdroje a distribúciu tejto podpory v rokoch 2021 a 2022.

³¹ Zdroj: PPA.

³² Zdroj: PPA.

K 31. decembru 2022 je kontrahovanie ENRF na úrovni 31,99 % a čerpanie na 26,46 %.³³ Aktuálna alokácia EŠIF zdrojov PO 2014 – 2020 je vo výške 16,78 mld. EUR, z toho ENRF predstavuje 9 mil. EUR.³⁴

Finančné zdroje na obnovu po COVID-19 kríze sa prvýkrát čerpali v 1. kvartáli 2022. Nezrovnalosti evidované z tohto nástroja doposiaľ hlásené na EK neboli.

Celkový počet iníciaľných prípadov nahlásených do IMS za rok 2022 v oblasti poľnohospodárskej politiky bol **62**, z toho 20 prípadov bolo v priebehu roka uzatvorených a dva prípady boli zrušené. Doposiaľ zostáva otvorených 40 prípadov v celkovej sume **10 691 696,83 EUR** (8 339 626,46 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 23 – Iníciaľne otvorené prípady v IMS za rok 2022 PO 2014 – 2020 v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	32	6 799 067,72	2 258 672,01	9 057 739,73
PRV	32	6 799 067,72	2 258 672,01	9 057 739,73
EPZF	2	46 060,85	0,00	46 060,85
Priame platby	2	46 060,85	0,00	46 060,85
EPZF/EPFRV	4	1 397 234,95	60 977,39	1 458 212,34
Priame platby	4	1 397 234,95	60 977,39	1 458 212,34
ENRF	2	97 262,94	32 420,97	129 683,91
OP RH	2	97 262,94	32 420,97	129 683,91
Celkový súčet	40	8 339 626,46	2 352 070,37	10 691 696,83

Zdroj: IMS

Čo sa týka kvalifikácie iníciaľných otvorených prípadov, v roku 2022 bolo za PO 2014 - 2020 v IMS nahlásených spolu 35 nepodvodných hlásení a **5 podvodných**. **Preukázaný podvod (IRQ 5) bol v tomto roku reportovaný na OLAF EK v troch prípadoch.**

Tabuľka č. 24 - Nepodvodné iníciaľne prípady v IMS za rok 2022 PO 2014 – 2020 v počte

Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
PRV	29	5 554 601,33	1 843 849,84	7 398 451,17
Priame platby	4	218 508,00	5 961,56	224 469,56
OP RH	2	97 262,94	32 420,97	129 683,91
Celkový súčet	35	5 870 372,27	1 882 232,37	7 752 604,64

Zdroj: IMS

Podvodné hlásenia s kvalifikáciou IRQ 3 v oblasti SPP boli identifikované v prípadoch rozvoja vidieka a priamych podpôr. V prípade priamych podpôr išlo o nesprávnu deklaráciu pôdy. V prípade PRV išlo o možné porušenie zákona o VO a bolo podané trestné oznámenie.

V prípadoch s IRQ 5 bol v prípade týkajúceho sa priamych platieb vydaný trestný rozkaz voči obvinenému za spáchanie prečinu poškodzovania finančných záujmov EÚ. Bol mu udelený úhrnný

³³ Zdroj: Informácia o stave implementácie EŠIF v programovom období 2014 - 2020 k 31. 12. 2022, str. 6.

³⁴ Zdroj: Informácia o implementácii EŠIF k 30. 04. 2023, str. 1.

peňažný trest vo výške 3 000,00 EUR, alebo náhradný trest odňatia slobody v trvaní tri mesiace. V prípadoch PRV s preukázaným podvodom (IRQ 5) bol poskytovateľ uvedený do omylu. V oboch prípadoch bol vydaný rozsudok a bola uzatvorená dohoda o vine a treste.

Tabuľka č. 25 – Podvodné iniciálne prípady v IMS za rok 2022 PO 2014 - 2020

v EUR

Kvalifikácia/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
IRQ 3	2	1 871 724,96	292 535,44	2 164 260,40
PRV	1	749 321,23	249 773,77	999 095,00
Priame platby	1	1 122 403,73	42 761,67	1 165 165,40
IRQ 5	3	597 529,23	177 302,56	774 831,79
PRV	2	495 145,16	165 048,40	660 193,56
Priame platby	1	102 384,07	12 254,16	114 638,23
Celkový súčet	5	2 469 254,19	469 838,00	2 939 092,19

Zdroj: IMS

Najčastejšie použitým typom nezrovnalosti pri iniciálnych otvorených hláseniach v roku 2022 za PO 2014 - 2020 bol T15 - Produkt, druh a/alebo krajina.

Vrátené finančné prostriedky

V roku 2022 prišlo v **34 prípadoch k celkovému vysporiadaniu finančných prostriedkov v sume 2 261 338,26 EUR** (1 934 139,63 EUR za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 26 - Vrátené finančné prostriedky v IMS za PO 2014 - 2020

v EUR

Fond/Program	Počet	Suma za EÚ zdroj	Suma za ŠR zdroj	Celková suma
EPFRV	15	800 405,47	263 729,57	1 064 135,04
PRV	15	800 405,47	263 729,57	1 064 135,04
EPZF	1	45 610,30	0,00	45 610,30
Priame platby	1	45 610,30	0,00	45 610,30
EPZF/EPFRV	18	1 088 123,86	63 469,06	1 151 592,92
Priame platby	18	1 088 123,86	63 469,06	1 151 592,92
Celkový súčet	34	1 934 139,63	327 198,63	2 261 338,26

Zdroj: IMS

ZÁVER

- ✓ PO 2004 - 2006 a PO 2007 - 2013 sú z hľadiska čerpania už ukončené, avšak pri PO 2007 - 2013 naďalej pokračuje vysporiadanie voči EK.
- ✓ V súvislosti s EŠIF a **PO 2007 - 2013** sa evidencia nových nezrovnalostí neustále znižuje a dochádza k postupnému vysporiadavaniu nezrovnalostí. V tomto PO máme **otvorených ešte 474 prípadov** nezrovnalostí, ktoré sa nachádzajú v neukončenej fáze konania. Dovoľujeme si preto aj naďalej **apelovať na zodpovedné orgány za riešenie nezrovnalostí** v rámci jednotlivých OP, aby pravidelne sledovali stav trestných konaní v prípadoch, kedy takéto konanie vo vzťahu k NZR prebieha, a vyžiadavali od OČTK a súdov informácie z trestných konaní. Z dôvodu vysporiadania finančných prostriedkov je zároveň potrebné **zabezpečiť efektívne vymáhanie finančných prostriedkov, ako aj riadne a včasné uplatňovanie pohľadávok štátu**. Rovnako považujeme za dôležité venovať zvýšenú pozornosť *Akčnému plánu k nezrovnalostiam* (gestor MF SR), ktorého cieľom je zaktualizovanie nezrovnalostí o nové skutočnosti, čo v konečnom dôsledku má za následok ich postupné uzatváranie.
- ✓ Pre **PO 2014 - 2020** je charakteristický modifikovaný spôsob sledovania nezrovnalostí, ktorý je založený na báze vykazovania prostredníctvom ročných účtov (ročné zúčtovanie pohľadávok voči EK). Oproti minulému PO ide o **výrazný posun k zabezpečeniu efektívneho vymáhania nezrovnalostí**, čo sa odzrkadľuje aj v plynulejšom uzatváraní nahlásených prípadov v IMS. Z vyššie uvedených dôvodov **považujeme PO 2014 - 2020 za menej rizikové**.
- ✓ V rámci podvodných nezrovnalostí a pochybení identifikovaných v minulosti na **PPA**, sa ONÚ OLAF javí **evidencia podvodných nezrovnalostí ako nízka**. ONÚ OLAF v tejto súvislosti upozorňuje na **potrebu dôsledného plnenia povinností vyplývajúcich z príslušných nariadení EÚ k nahlasovaniu nezrovnalostí**. Na účely zefektívnenia procesu nahlasovania nezrovnalostí evidovaných PPA, ako aj zlepšenia analytickej a monitorovacej činnosti, ONÚ OLAF zároveň naďalej odporúča vytvorenie efektívneho centrálného IT systému, ktorý by okrem iného umožňoval import dát z národného evidenčného systému PPA priamo do IMS.
- ✓ Naďalej je nevyhnutná obozretnosť pri evidencii nezrovnalostí súvisiacich s pandemiou **COVID-19**. Správnosť a úplnosť dát v národnej evidencii bude naďalej predmetom hlbšieho analytického záujmu zo strany EK.
- ✓ V spoločne vypracovanej správe EUROPOL-om a OLAF EK z februára 2022, ktorá sa zaoberá hodnotením hrozieb vo vzťahu k nástroju **NGEU**, sa poukazuje na existenciu veľkého rizika **dvojitého financovania**. Rovnako sa prízvukujú stále väčšie **kybernetické bezpečnostné riziká**. ONÚ OLAF upozorňuje na nevyhnutnosť vytvorenia efektívneho centrálného nástroja umožňujúceho identifikáciu dvojitého financovania na úrovni prevencie, ako aj ex post kontrol a overaní.
- ✓ V súvislosti s **politikou súdržnosti** dáva ONÚ OLAF do pozornosti, že tlak na čerpanie finančných prostriedkov sa zvyšuje ku koncu obdobia oprávnenosti. To môže viesť k tomu, že sa bude menej prihliadať na pridanú hodnotu investícií, a to možno aj na úkor dodržiavania určitých pravidiel oprávnenosti.³⁵
- ✓ Na základe výsledkov online zasadnutia pracovnej skupiny COCOLAF³⁶ pre nahlasovanie a analýzu nezrovnalostí zo dňa 28. apríla 2022, ako aj spoločne vypracovanej správy EUROPOL

³⁵ Zdroj: Preskúmanie EDA č. 01/2023: *Financovanie EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – Porovnávací analýza*, str. 42.

³⁶ Poradný výbor EK pre koordináciu prevencie podvodov.

a OLAF EK z februára 2022, dáva ONÚ OLAF do pozornosti NIKA možnosť evidencie nezrovnalostí prostredníctvom už zavedeného a funkčného IMS. V tomto systéme sú dáta o nezrovnalostiach v štandardizovanej štruktúrovanej podobe vhodné na ďalšiu analýzu a vyhodnocovanie trendov.

- ✓ **Konflikt záujmov** je nezrovnalosť ovplyvňujúca rozpočet EÚ, ktorá môže súvisieť s podvodnými činnosťami. Je vymedzený v nariadení EÚ o rozpočtových pravidlách a v smerniciach EÚ o VO. EDA upozorňuje na fakt, že rotácia zamestnancov je dôležitým nástrojom na predchádzanie konfliktom záujmov. Rovnako dáva do pozornosti tzv. jav otáčavých dverí, pri ktorom sa osoba presúva z úlohy verejného činiteľa na súvisiacu úlohu v súkromnom sektore.³⁷
- ✓ EK naďalej odporúča používať nástroje **Arachne**³⁸ a **EDES**. Používanie nástroja Arachne je dobrovoľné. Arachne však neobsahuje informácie o verejných činiteľoch zapojených do riadenia a kontroly finančných prostriedkov EÚ. ONÚ OLAF dáva do pozornosti rumunský model pre overenie bezúhonnosti, pri ktorom zriadili informačný systém PREVENT na predchádzanie konfliktom záujmov vo VO. Na formulároch o bezúhonnosti musia verejní obstarávatelia uviesť mená všetkých príslušných subjektov s rozhodovacou právomocou z ich vlastnej organizácie a z organizácií, ktoré predkladajú ponuky. Systém PREVENT potom kontroluje tieto informácie automaticky na základe údajov v registri obyvateľstva a obchodnom registri.³⁹
- ✓ **Novela zákona č. 292/2014** Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. mája 2022 zaviedla lehoty na začatie správneho konania, čo ONÚ OLAF považuje za pozitívum. Zároveň bola zavedená možnosť zo strany MF SR a ÚVA udeliť pokutu pri nedodržaní niektorých povinností (medzi nimi aj nedodržanie lehoty).

³⁷ Zdroj: Osobitná správa EDA č. 06/2023: *Konflikt záujmov vo výdavkoch EÚ v oblasti súdržnosti a poľnohospodárstva*, str. 21.

³⁸ Je integrovaný nástroj IT na hĺbkovú analýzu údajov a ich obohacovanie, ktorý vyvinula EK. Jeho cieľom je podporovať RO vo výkone administratívnych kontrol a kontrol riadenia v oblasti štrukturálnych fondov.

³⁹ Zdroj: Osobitná správa EDA č. 06/2023: *Konflikt záujmov vo výdavkoch EÚ v oblasti súdržnosti a poľnohospodárstva*, str. 32.